

BEVEZETÉS

„*A Tisza-parton mit keresek?*”
(Ady Endre)

A szerkesztő több mint hat évtizede, 1953 nyarán látta először a Tiszát Szegednél.

Ceglédről – a Gerje-parti metropolisból – érkeztem az egyetemi felvételire. Végül az akkor (még) négy egyetemi évet követően is Szegeden maradtam a földrajz–történelem szakos diplomát elnyerve, a Szegedi Tudományegyetem Földtani Tanszéke, majd Természeti Földrajzi Tanszéke munkatársaként.

A vizet (a széles Tiszát) bármely évszakban is csodálkozva szemléltem, de az 1970. évi *nagy víz* megdöbbsentett, és aktívan kivettem a részem a védekezésből.

Két évtizednél több, hogy mi, a földtudományok művelői (hallgatók és diplomások) megalakítottuk az egyetemen az elgondolkoztató nevű Geo-Environ Környezetvédő Egyesületet. (Az egyetem furcsa ura csak regisztrációs díj fejében engedélyezte volna az egyetemi név használatát, amire viszont nem voltunk hajlandóak!)

Az egyesület tevékenységében első helyen a természetes források helyszínelése szerepelt (nyári táborok formájában), kezdetben az egész ország területén, majd évek múltán országhatárainkon túl (Erdélyben, Kárpátalján, Szlovéniában stb.) is.

Másik tevékenységi területünk a környezetbarát közlekedéssel (kerékpározás) jellemezhető. Nem városi kerékpározás, hanem a környéki települések „felfedezése” volt a cél. Szeged testvérvárosai közül elsőnek Temesvárra dolgoztuk ki a két várost összekötő túraútvonalat. (Egy román–magyar nyelvű útmutatót is kiadtunk az Ökotárs Alapítvány segítségével ebből az alkalomból 2001-ben.) Közben változatlanul ápoltuk

a kapcsolatot a temesvári egyetem földrajzosaival, Raduly Stefán tanár úr hathatós támogatásával.

A hazai programokon kívül déli szomszédainkkal is eredményes együttműködést alakítottunk ki. Topolyáról az örökifjú Bálint Lajost kell itt feltétlenül megemlíteni. Később a magyarkanizsai Juhász Gyula, Hegedűs László és Berec Sándor lettek partnereink. A magyarkanizsai Lešo civil szervezettel összefogva, a Nemzeti Civil Alap által támogatott pályázatot nyújtottunk be egy másik testvérváros, Szabadka kerékpáros túraútvonalára (ehhez egy szerb–magyar nyelvű útmutatót adtunk az érdeklődő fiatalok kezébe).

Egyesületünk a „Forrásoktól a torkolatig” elnevezésű programja alapján 11 éven át jártuk a Kárpátokat. Ennek eredményeként hoztuk nyilvánosságra, hogy a Fekete-Tisza mellett igenis létezik a Fehér-Tisza is. Forrásaik 53 kilométerre vannak egymástól. Ukrán és magyar nyelvű táblával láttuk el mindkét forrást, elhelyeztük a Fehér-Tiszát a térképen (nem várva az ukrán szakemberekre), 2009-ben újjáépítettük a Fekete-Tisza forrásfalát. Váltottunk, mert a 11 év folyamán annyi méltánytalanság ért bennünket, hogy azt kibírni már nem volt erőnk! Teljes mellszélességgel érkeztünk a Tisza Szeged és Tittel (a dunai torkolat) közötti szakaszára.

Az elmúlt években bejártuk a Tisza mente minden zegézugát, szinte megszámlálhatatlan együttműködő partnert ismertünk meg. Közülük is az óbcesei Than Fivérek Értelmiségi Kör vezetőivel határoztuk el egy pályázat benyújtását a Wekerle Sándor Alapkezelőhöz 2012-ben. Ismét nem támogattak!

Kiadványunkban Szegedtől Tittelig (a Tisza jobb és bal partjától mintegy 20-20 kilométer távolságot érintve) kidolgoztunk egy kerékpáros túraútvonalat. Adatgyűjtésünk során felkerestünk 49 települést. Ezek leírását most átnyújtjuk: tájékozódjanak afelől, hogy milyen látnivalók várják az érdeklődőket, ismerjék meg az adott település legjellemzőbb tulajdonságait, a tájat, az embert, aki ott született, él vagy az elhunytak életművét, mindezt – pénzügyi kereteinkre

tekintettel – vázlatosan. A szövegben szögletes zárójelbe tett [számmal] a kiadvány végén található fényképekre utalunk.

Nem a Tisza-völgyről írunk, nem a Vajdaságról, nem a Délvidékről, véleményünk szerint a Tisza mente (Potisje) elnevezés a legalkalmasabb az általunk bemutatott vidékre.

A szerkesztőség tagjai hatalmas munkát végeztek az elmúlt években, de közülük is a két fotóst kell kiemelni, dr. Fülöp Mihályt és Mendei Árpádot, akiknek felvételei révén még inkább megértjük a leírtakat.

Fogadják szeretettel kiadványunkat mind az itthoni, mind a határon túli érdeklődők, mert bár a határ elválaszt, de a Tisza összeköt bennünket.

Kiadványunk nem kerül kereskedelmi forgalomba, de szándékaink szerint minden felkeresett település hozzájut ezzel is erősítve kapcsolatainkat, amíg a határ el nem tűnik életünkéből.

Szeged, 2014. augusztus 20.

Dr. Tóth Imre szerkesztő

